

середовища та придатних для вирощування при водозберігаючих технологіях. Створюється вихідний матеріал кукурудзи та нові гібриди кукурудзи груп ФАО 190–550 для різних технологій вирощування та екологічних зон в умовах півдня України з урожайністю зерна 11,0–14,0 т/га.

До Державного реєстру сортів рослин, придатних до поширення в Україні на 2015 рік занесено гібриди селекції Інституту зрощуваного землеробства НААН: Чонгар, Скадовський, Азов, Асканія, Каховський, Борисфен 600 СВ, Арабат, Приморський, Наддніпрянська 50.

Список використаної літератури

1. Миколенко І. Г. Сучасний стан і перспективи розвитку ринку зерна / І. Г. Миколенко // Сільські вісті. – 2007. – № 129.
2. Маслак О. Зернові перспективи України / О. Маслак // Пропозиція. – 2009. – № 2. – С. 34–37.
3. Маслак О. Зернові прогнози на врожай [Електронний ресурс] / О. Маслак // Агробізнес сьогодні. – 2011. – № 14 (213) липень. – Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/makroekonomika/543-zernovi-prognozy-na-vrozhai.html>.

УДК 582.734.3: 634.17 (477)

Меженський Володимир, д-р с.-г. наук,

Меженська Людмила, канд. біол. наук

Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ, Україна

ТАКСОНОМІЧНИЙ СКЛАД АБОРИГЕННИХ ТА ІНТРОДУКОВАНИХ ВИДІВ ГЛОДУ (*CRATAEGUS L.*) У КОЛЕКЦІЇ НУБІП УКРАЇНИ

Рід Глід (*Crataegus L.*) є одним із найбільших за кількістю видів у родині Rosaceae Juss., до якої належать найважливіші плодові культури помірною клімату. Він складний у таксономічному відношенні через притаманні йому явища інтрогресивної гібридизації, апоміксису та поліплоїдії. Складна репродуктивна біологія, наявність численних мікровидів та застосування різних концепцій виду затрудняє таксономічну обробку цієї групи рослин. Нині його приймають у широкому сенсі, об'єднавши з монотиповим родом *Mespilus L.* [1].

Населення збирає плоди аборигенних видів глоду в місцях їхнього поширення для споживання у свіжому вигляді та переробки. Це стосується й інтродукованих видів, що трапляються у фітомеліоративних і садово-паркових насадженнях. Плоди продаються на місцевих ринках свіжими або сушеними. Популярними є великі смачні плоди північноамериканських видів секції *Sossinea* та плоди великоплодих видів аборигенної флори. Ці види культивуються в аматорських садах та на присадибних ділянках. У 2001 р. до Державного реєстру сортів рослин України вперше були занесені сорти

‘Збігнев’, ‘Шаміль’, ‘Людмил’, що створило передумови для введення глоду в промислово культуру. Окрім плодового призначення види глоду мають значення як лікарські та декоративні рослини.

До складу колекції нетрадиційних плодкових і декоративних культур, що створена у ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», входить 157 зразків 50 видів глоду [2]. Вони належать до 15 секцій і нотосекцій роду *Crataegus* s.l. Частина зразків потребує видової ідентифікації.

Секція *Mespilus*: *C. germanica* (L.) Kuntze;

Секція *Crataegus*, серія *Crataegus*: *C. ambigua* C.A.Mey ex A.Becker, *C. karadaghensis* Pojark. *C. ×media* Bechst., *C. meyeri* Pojark., *C. microphylla* K.Koch, *C. monogyna* Jacq., *C. rhipidophylla* Gand., *C. songarica* K.Koch., *C. sphaenophylla* Pojark., *C. taurica* Pojark., *C. stevenii* Pojark., *C. ucrainica* Pojark.;

Секція *Crataegus*, серія *Orientalis*: *C. azarolus* L. var. *azarolus*, *C. azarolus* var. *chlorocarpa* (Moris) K.I.Chr., *C. azarolus* var. *pontica* (K.Koch) K.I.Chr., *C. orientalis* Pall. ex M.Bieb., *C. ×pojarkovae* Kossyeh;

Секція *Crataegus*, серія *Pentagynae*: *C. pentagyna* Waldst. & Kit. ex Willd.;

Секція *Crataegus*, серія *Tanacetifoliae*: *C. tanacetifolia* Pers.;

Секція *Crataegus*, серія *Pinnatifidae*: *C. pinnatifida* Bunge, *C. pinnatifida* Bunge var. *major* N.E.Br.;

Секція *Crataegus*, нотосерія *Crataegynae*: *C. ×dipyrena* Pojark.;

Секція *Crataegus*, нотосерія *Orientagynae*: *C. ×pseudoazarolus* Popov;

Секція *Crataegus*, нотосерія *Orientagynae*: *C. ×tournefortii* Griseb.;

Секція *Cordatae*: *C. phaenopyrum* (L.f.) Medik.;

Секція *Aestivales*: *C. opaca* Hook. & Arn.;

Секція *Coccineae*, серія *Coccineae*: *C. coccinea* L.

Секція *Coccineae*, серія *Dilatatae*: *C. coccinoides* Ashe

Секція *Coccineae*, серія *Macracanthae*: *C. macracantha* Lodd. ex Loudon;

Секція *Coccineae*, серія *Molles*: *C. mollis* (Torr. & A.Gray) Scheele, *C. pennsylvanica* Ashe, *C. submollis* Sarg., *C. submollis* Sarg. var. *arnoldiana* (Sarg.) Mezhenksyj;

Секція *Coccineae*, серія *Rotundifoliae*: *C. chrysocarpa* Ashe;

Секція *Coccineae*, серія *Tenuifoliae*: *C. flabellata* (Bosc ex Spach) K.Koch;

Секція *Coccineae*, серія *Punctatae*: *C. punctata* Jacq.;

Секція *Crus-gallianae*: *C. crus-galli* L.;

Секція *Lacrimatae*: *C. flava* Aiton;

Нотосекція *Mexicanae* × *Macracanthae*: *C. ×lavalleyi* Hérincq ex Lavallée;

Секція *Douglasia*, серія *Cerrones*: *C. rivularis* Nutt. ex Torr. & A.Gray;

Секція *Sanguineae*, серія *Sanguinea*: *C. chlorocarpa* Lenné & K.Koch, *C. dahurica* Koehne ex C.K.Schneid.; *C. maximowiczii* C.K.Schneid.; *C. sanguinea* Pall., *C. remotilobata* Raikova ex Popov, *C. rusanovii* Cinovskis;

Секція *Sanguineae*, серія *Nigrae*: *C. chlorosarca* Maxim., *C. nigra* Waldst. & Kit.;

Секція *Sanguineae*, нотосерія *Nigrae* × *Sanguinea*: *C. ×atrorubella* Cinovskis;

Нотосекція *Crataegus* × *Macracanthae*: *C. ×mordenensis* Boom;

Нотосекція *Crataegus* × *Mexicanae*: *C. ×grignonensis* Mouill.;
Нотосекція *Crataegineae*: *C. ×dsungarica* Zabel ex Lange;
Нотосекція *Cratae-mespilus*: *C. ×grandiflora* (Smith) E.G.Camus;
Нотосекція *Phippsara*: *C. ×canescens* (J.B.Phipps) T.A.Dickinson & E.Y.Y.Lo.

Список використаної літератури

1. Меженська Л. О. Рід Глід (*Crataegus* L.) в Україні. Інтродукція, селекція, еколого-біологічні особливості: [монографія] / Л. О. Меженська, В. М. Меженський. – К. : Компринт, 2013. – 233, [40] с.
2. Меженський В. М. Таксономічний склад колекції нетрадиційних плодових та декоративних культур у НУБіП України / В. М. Меженський // Наук. вісник НУБіП України. Сер. Біологія, біотехнологія, екологія. – 2014. – Вип. 204. – С. 51–56.

УДК 633. 111.324: 631. 527: 524. 821

Москалець Тетяна, канд. біол. наук,

Москалець Валентин, д-р с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

ВИХІДНИЙ МАТЕРІАЛ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ І ТРИТИКАЛЕ ОЗИМИХ: ДЖЕРЕЛО СТІЙКОСТІ ПРОТИ ПРОРОСТАННЯ ЗЕРНА В КОЛОСІ

Важливу роль у стабілізації виробництва зерна озимих зернових культур відіграє сорт. Для одержання якісної продовольчої сировини цінною ознакою зерна є його здатність не проростати в період повної стиглості за дощових умов у передзбиральний період. Тому поглиблене й комплексне вивчення цієї проблеми є актуальним як у теоретичному, так і практичному плані. Щорічно в світі через проростання зерна в колосках на корені й у валках втрачається від 30 до 50% врожаю. Проростання зерна в колосі є наслідком порушення періоду спокою у зерні, що дозріває. Це, в свою чергу, приводить до активації фізіологічних процесів і початку розвитку зародка. Період спокою в дикорослих видів еволюційно виник як механізм захисту проти несприятливих чинників. Відбір людиною культурних рослин за енергією проростання зерна призвів до більшої чутливості його до впливу чинників, які провокують порушення періоду спокою [1]. Проростання зерна різко погіршує хлібопекарські та посівні якості зерна тритикале, жита та пшениці [2–4]. Якщо в партії насіння міститься багато пророслих зерен, то посівні якості знижуються, відбувається розпад клейковини, білків і ліпідів. Хліб з пророслого зерна виходить малого об'єму, м'якуш щільний, липкий, не має пружності тощо. Важливим рішенням цієї проблеми може стати розробка надійних методів добору селекційного матеріалу, стійкого проти проростання зерна на корені. Для дослідження було залучено зерно 15 нових